

Handläggare
Alexander Hansson-Göl
Telefon 08-508 27 328Till
Stadsbyggnadsnämnden

Antagande av förslag till detaljplan för Björnbodaskolan, Skogsnävan 1 m.fl. (skola, förskola och idrottshall).

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden antar förslaget till detaljplan.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Avdelningschef

Louise Heimler

Enhetschef

SAMMANFATTNING

Planförslaget möjliggör en skola för 1200 elever, en förskola med åtta avdelningar och en fullstor idrottshall. Antalet elevplatser inom upptagningsområdet förväntas öka och delar av den befintliga skolbyggnaden har sedan tidigare evakuerats då lokalerna inte har ansetts lämpliga för undervisning. Att uppföra en ny skola och samtidigt riva befintliga skolbyggnader inom fastigheterna Skogsnävan 1 och Rödtoppan 1 och 7 är en förutsättning för att klara det ökade behovet och samtidigt uppnå en bättre teknisk och pedagogisk miljö. Markanvisning till SISAB har beslutats i exploateringsnämnden 2017-08-24. Marken upplåts med tomträtt. Plansamråd pågick under perioden 2019-01-15 till 2019-02-26 och cirka 100 yttranden inkom. Granskning pågick under 2020-04-01 till 2020-05-05 och cirka 40 yttranden inkom från remissinstanser, sakägare och övriga. Från remissinstanser har yttrandena varit övervägande positiva. Från privatpersoner och övriga har negativa reaktioner inkommit gällande skolans storlek, antalet elever och hur trafiksituationen påverkas.

Efter plansamrådet har förslaget förändrats avseende angöring och placering av skolbyggnaderna vilket flera synpunktslämnare har ansett vara positivt. Efter granskning har endast marginella förändringar gjorts.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner granskningsutlåtandet samt beslutar att anta detaljplanen.

UTLÅTANDE

Syfte

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för skola, förskola och idrottshall samt att säkra goda skolmiljöer avseende friytor på skolgård och tillvarata befintliga naturvärden. Vidare syftar planen till att ange inriktning för det fortsatta gestaltungsarbetet, där hög kvalitet vad gäller materialval och utförande ska genomsyra de nya skolbyggnaderna. Huvudbyggnaden utformas som flera sammanbyggda men individuellt urskiljbara byggnadskroppar för att anpassas till omgivande karaktär. Planen ska även bidra med flexibilitet till den framtida skolverksamheten.

Behovet av fler elevplatser samt möjligheten att uppnå en bättre pedagogisk miljö har föranlett planarbetet.

Bakgrund

Plandata

Planområdet ligger i stadsdelen Vinsta i Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Planen avgränsas av omkringliggande vägar Skattegårdsvägen och Björnmossevägen samt kv. Don Carlos och Don Juan. Arealen är totalt ca 4,4 ha.

Karta som visar planområdets avgränsning, samt angränsande pågående detaljplaner och program.

Gällande detaljplaner

För området gäller detaljplanerna Pl 6817 från 1971, Pl 7245 från 1972 och Pl 7577A från 1976. Gällande detaljplan anger i huvudsak allmänt ändamål.

Pågående detaljplaner och program i området

Planområdet angränsar till detaljplanen Björnmossevägen, del av Kälvesta 1:3 m.fl. dnr. 2017-09225 och program för Vinsta-Johannelund dnr. 2019-12309.

Markägoförhållanden

Fastigheterna Skogsnävan 1 och Rödtoppan 1 och 7 ägs av Stockholms stad med SISAB som tomträttsinnehavare. Vinsta 4:1, 6:1 och 8:5 ägs av Stockholms stad. Fastigheterna Rödtoppan 2 och 3 ingår inte i detaljplanen då pågående markanvändning inte förändras.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

Planområdet är markerat som område där komplettering kan prövas och angränsar till Skattegårdsvägen och Björnmossevägen som är utpekade som stadsgator av lokalkaraktär.

I översiktsplanen beskrivs vikten av att bygga ut samhällsfunktioner, särskilt i relation till ett växande antal barn. Utbyggnaden av skolor och förskolor men även andra verksamheter som ger möjligheten för unga att ha ett rikt vardags- och föreningsliv är prioriterat.

Vision 2040

Detaljplanen bidrar till stadens vision om en mångsidig storstad för alla, där skolmiljön är fysiskt, pedagogiskt och socialt tillgänglig och barn och elever har goda och inspirerande möjligheter till fysisk aktivitet och kulturopplevelser. Därtill bidrar planen till en hållbart växande och dynamisk stad genom utbyggnad av samhällsfunktioner.

Riksintressen

Planområdet ligger inom influensområdet för grundvattenpåverkan och sättningskänslig mark för E4 Förbifart Stockholm. Det innebär att det inte är tillåtet att leda bort grundvatten eller på annat sätt påverka grundvattennivåerna inom planområdet.

Markanvisning

Markanvisning till SISAB har beslutats i exploateringsnämnden 2017-08-24.

Nuvarande förhållanden

Stadsbild

Björnbodaskolan tillkom i samband med utbyggnaden av omgivande bostadsområden i Kälvesta och Vinsta. Bebyggelsen är genomgående låg och inom skolområdet finns flera byggnader som har en tillfällig karaktär. Huvudbyggnaden har placerats mitt på skolfastigheten med bevarad naturmark i fastighetens ytterområden som i sin tur ansluter till parkmark. Skolan har på grund av detta en tillbakadragen position i stadsbilden. En skolpaviljong i två våningar har uppförts på skolområdets västra sida som följer den ursprungliga huvudbyggnaden från Björnmossevägen och skapar en tydlig gräns mellan skolgård och angränsande park.

Flygbild över Björnbodaskolan med huvudbyggnaderna mitt i bild. Till vänster är den nya skolpaviljongen.

Kulturmiljö

En kulturmiljöanalys har gjorts för att beskriva byggnaderna och skolgårdsmiljöerna i relation till stadsdelen Vinstas framväxt. Resultatet visar att området, med skolbyggnader från tidigt 70-tal fram tills idag, speglar samhällsutvecklingen över tid och bedöms vara kulturhistoriskt värdefulla. Av skolbyggnaderna bedöms Björnbodaskolans hus A och B ha särskilt kulturhistoriskt värde. De är förhållandevis välbevarade med mindre tillägg och förändringar under åren.

Trafik och kollektivtrafik

Angöring till Björnbodaskolan sker från Skattegårdsvägen via Skogsnävegränd som är en återvändsgata. Förutom skolan angörs här förskola, fritidshem och två villatomter. Inom området råder trafikseparering och huvudgatorna saknar trottoarer. Omgivande gator har förhållandevis låga trafikflöden. Björnmossevägen och Skattegårdsvägen har runt 4700 fordon per dygn. Parkering sker främst på anordnade parkeringsplatser på kvartersmark. Utmed Skogsnävegränd finns möjlighet till gatuparkering. Busshållplatser finns vid Skattegårdsvägen och Björnmossevägen i direkt anslutning till skolområdet. Bussarna går mot Spånga station och Vällingby vilket möjliggör för anslutning till pendeltåg eller tunnelbanas gröna linje. Gång- och cykelvägnätet är välintegrerat mellan bostäder och målpunkter i närheten. Flera av parkvägarna i området ansluter till skolgården och får anses väl anpassat för att trafiksäkert ta sig till och från skolan.

Miljö

En naturvärdesinventering har gjorts för området, från kommungränsen i Järfälla i norr längs med Björnmossevägen till Skattegårdsvägen i söder med fältarbeten genomförda under våren 2018. I arbetet ingick även inventering av groddjur. I och i direkt anslutning till planområdet har tre naturvärdesobjekt identifierats. Naturvärdena är kopplade till förekomsten av äldre träd.

Vattenfrågor

Dagvatten avleds till det kommunala ledningsnätet via förbindelsepunkter i Skogsnävegränd (dagvatten, spillvatten och vatten) men också i planområdets sydvästra punkt (dagvatten). I områdets nordvästra punkt pumpas dessutom spillvatten till ledning i Björnmossevägen. Delar av planområdet är översvämningsskänsligt med stående vatten upp till en meter i vissa punkter.

Trygghet

Planområdet ligger i stadsdelen Kälvesta i Hässelby-Vällingby. Hässelby-Vällingby uppvisar stora skillnader i levnadsvillkor mellan stadsdelarna. I Kälvesta är oron att utsättas för våld i det offentliga rummet låg hos både kvinnor och män och ohälsotalet ligger under genomsnittet.

Service, idrott och kultur

Björnbodaskolan är tillsammans med Sörgårdsskolan en enhet med sammanlagt 640 elever från förskoleklass till årskurs 6. I Björnbodaskolan går cirka 400 av dessa elever. Inom planområdet ligger även förskolan Juvelen med 60 barn.

Planförslaget

Förslaget innebär att befintlig bebyggelse på Skogsnävan 1 och Rödtoppan 1 och 7 rivs. Fastigheterna Skogsnävan 1 och Rödtoppan 1 slås ihop för att bilda en sammanhängande skolgårdsyta. Här föreslås en ny skola uppföras samt en fullstor idrottshall. På Rödtoppan 7 föreslås en ny förskola med upp till åtta avdelningar. Skolan föreslås uppföras i två till fem våningar med huvudentré mot Skogsnävegränd. Idrottshallen placeras längs med Skattegårdsvägen och Skogsnävegränd och uppförs i två plan vilket motsvarar runt tre bostadsvåningar. Förskolan planeras som framtidens förskola i två våningar med plats för åtta avdelningar. Placering av byggnader har gjorts för att tillvarata kvaliteter inom skolområdet, bevara den befintliga karaktären med grönska och park mellan bebyggelse och gata samt för att skapa rumsindelning av skolgården. Skolgården föreslås utformas för att möta behov hos elever i varierande åldrar. Det ska kännas tryggt, finnas utrymme för lek och spel samt plats för utmaningar för såväl förskoleklass som elever i årskurs 9. Skolgårdens läge, med goda kopplingar till det parkstråk och mindre skogsområde som finns norr om skoltomten, innebär bra

förutsättningar för skolans elever att nyttja även intilliggande parkmark. Skogsnävegränd utgör angöringsgata till skola, förskola och idrottshall. Vid förskolan anläggs angöringsficka på allmän platsmark. Skola och idrottshall får parkering och lastzon inom kvartersmark.

Planförslaget bidrar till att skapa flexibilitet för den framtida skolverksamheten och säkra behovet av elevplatser i området. Samplanering av skol- och idrottsverksamhet innebär samordningsvinster och stärker tillgången till bokningsbara idrottslokaler i stadsdelen. Att fler människor kommer att röra sig i området kan ha positiva effekter för den upplevda tryggheten.

Illustrationsplan över planområdet som visar möjlig utformning av skolgården och placering av byggnader. Illustration: Liljewall Arkitekter.

Perspektivbild från Skogsnävegränd som visar möjlig utformning av skolans huvudentré. Illustration: Max Arkitekter.

Perspektivbild från Björnmossevägen mot öst som visar möjlig utformning av skolbyggnaden. Illustration: Max Arkitekter.

Planförslagets konsekvenser

En växande stad

Bostadsförsörjning

Planförslaget bidrar till att säkra skolplatser i området över tid. Ett fungerande Stockholm förutsätter att nödvändiga samhällsfunktioner byggs ut i takt med befolkningsutvecklingen. Med ett växande antal barn krävs ett särskilt fokus på nya skolor och förskolor. Robusta lokaler med möjlighet till samutnyttjande är en viktig hållbarhetsaspekt.

Kulturmiljö i en växande stad

Planförslaget tar till vara den befintliga strukturen med parkmark som distans mellan gata och byggnader. Rivning av de ursprungliga skolbyggnaderna innebär att stora delar av det som konstaterats ha särskilda kulturhistoriska värden inom planområdet försvinner. Det kulturhistoriska värdet har vägts mot behovet av nya skolplatser samt möjligheten att uppnå en bättre pedagogisk och teknisk miljö. Verksamhetens behov bedöms överväga.

En sammanhängande stad

En socialt sammanhållen stad

Förslaget har goda möjligheter att erbjuda en bra skolmiljö för framtida elever. Skolgården har uppvuxen natur och autentiska lekmiljöer som värnas och kompletteras med nya funktioner. Gång- och cykelvägnätet är välintegrerat mellan bostäder och målpunkter i närheten. Flera av parkvägarna i området ansluter till skolgården och anses väl anpassat för att trafiksäkert ta sig till och från skolan vilket är positivt för barns möjlighet att röra sig självständigt.

Trygghet

En utökad verksamhet innebär att fler människor kommer att röra sig i området vilket kan ha en positiv inverkan på den upplevda tryggheten.

Trafik och mobilitet

Planförslaget innehåller fem parkeringsplatser för rörelsehindrade placerade i anslutning till entré vid skola, idrottshall och förskola. För att främja ett hållbart resande planeras cirka 500 cykelplatser på skolgården och 15 cykelplatser vid förskolan. Idrottsverksamheten kan nyttja skolans cykelparkering. Busshållplatser finns i direkt anslutning till skolområdet vilket ger bra möjligheter att resa kollektivt med anslutning till tunnelbana och pendeltåg. I enlighet med *Plan för trygga och säkra skolvägar* utgår planförslaget från att begränsa biltrafik i skolans direkta närhet genom att till exempel begränsa möjligheterna för stopp, parkering och genomfart.

God offentlig miljö

Arkitektur och gestaltning

Skolbyggnaderna tillåts uppföras högre än befintliga byggnader i området vilket gör att de kommer att bli mer framträdande i stadsbilden. Detta innebär en god hushållning av marken och ger förutsättningar att bevara skolgårdsyta samtidigt som byggnaden tydligt kan annonsera skolan i stadsdelen. En variation av byggnadsvolymer från två till fem våningar möjliggör för de lägre volymerna att möta omgivande bebyggelse och bryta ner skalan. Solljusförhållanden på intilliggande fastigheter påverkas delvis men bedöms fortsatt som goda.

Kulturliv, idrott och rekreation

Planförslaget har positiv inverkan på tillgången till idrott och rekreation i stadsdelen då bokningsbara idrottshallar saknas i stadsdelen. Skolgården kan även vara en tillgång för barn i området på kvällar och helger och stärker möjligheterna till spontanidrott.

En klimatsmart och tålig stad

Grön och vattennära stad

Planförslaget innebär att de naturvärden som konstaterats inom planområdet till största del kan bevaras och bli en integrerad del av skolmiljön. Knölvial som påträffats i den sydöstra delen av planområdet bedöms kunna finnas kvar på platsen som planläggs som parkmark. För att fördröja och rena dagvatten på kvartermark föreslås en kombination av infiltrationsytor i planteringar, underjordiska makadammagasin, kassetmagasin samt naturlig infiltration.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Planförslaget bedöms ha positiv påverkan på möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten eftersom näringsämnen och förorenande ämnen som tillförs Ballstaån och Mälaren-Görväln minskar. Stora ytor av skolgården uppnår rekommendationerna för buller för pedagogisk verksamhet. Sammantaget bedöms att skolgården ha goda möjligheter att erbjuda en bra ljudmiljö. Identifierade markföroreningar inom skolområdet ska åtgärdas. Lämplig översvämningsyta vid skyfall har konstaterats sydväst om planområdet dit vatten kan ledas vid stora regn.

Planprocess

Process

Planen genomförs med standardförfarande. Plansamråd pågick under perioden 15 januari 2019 till 26 februari 2019. Under samrådet kom cirka 100 yttranden in. Flertalet remissinstanser tillstyrkte planförslaget men framför synpunkter i sak, exempelvis

hur rivning av skolbyggnaderna påverkar kulturhistoriska värden, att konfliktpunkter mellan olika trafikslag uppstår samt begäran om förtydliganden angående risk för ras och skred samt översvämning. Många sakägare och övriga boende är positiva till en ny skola men framför synpunkter om att de anser att skolan blir för stor, både vad gäller antalet elever och byggnadsvolym. De anser också att konsekvenserna blir en ohållbar trafiksituation då parkering saknas och kollektivtrafiken är underdimensionerad. Många anser att platsen är illa vald för en ny stor skola och idrottshall.

Planförslaget skickades ut för granskning den 1 april 2020 till 5 maj 2020. Under granskningen inkom cirka 40 yttranden. Flertalet remissinstanser tillströkte planförslaget men framförde synpunkter i sak, bland annat gällande räddningsvägar och hur plankartan reglerar användningen av busshållplatser. Från sakägare och övriga inkom synpunkter angående skolans storlek som anses få negativa konsekvenser för skolmiljön, stadsbilden samt trafiksituationen i stadsdelen. Positiva yttranden har inkommit gällande förändringar av skolans placering och att en angöringsgata inte anläggs mot Skattegårdsvägen.

Samlade synpunkter

De viktigaste synpunkter som framförts under samråd och granskning som har behandlats är följande:

- Utlåtande angående risk för ras och skred
- Dagvatten- och skyfallshantering
- Bevarande av naturvärden och lekmiljöer på skolgården
- Hantering av gång- och cykeltrafik vid Skattegårdsvägen

De synpunkter som framförts under samråd och granskning som inte blivit tillgodosedda är:

- Att skolan är för stor, både i byggnadsvolym och i antalet barn.
- Att en ny stor skola och idrottshall ska placeras på annan plats närmare spårbunden kollektivtrafik.
- Att parkerings- och angöringsplatser behövs i anslutning till skola och idrottshall.

Revidering efter granskning

Med anledning av de synpunkter som inkommit kompletteras planbeskrivningen med förtydliganden angående räddningsvägar och dagvatten samt att plankartan revideras med att befintlig busshållplats planläggs som gata. Ändringarna föranleder inte ny granskning.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Senast ärendet behandlades av stadsbyggnadsnämnden var när planarbetet påbörjades 21 september 2017.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. Underlag till undersökningen om betydande miljöpåverkan har inhämtats från Stadsmuseet, miljöförvaltningen och Storstockholms brandförsvär.

Planavtal

Planavtal har tecknats med SISAB för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

**STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA
STÄLLNINGSTAGANDE**

Kontorets sammanvägda bedömning är att en ny skola, förskola och idrottshall enligt planförslaget är lämpligt. Det finns en intressekonflikt mellan de boendes negativa synpunkter angående skolans storlek och behovet av nya skollokaler. Kontoret bedömer att behovet av en ny skola och att säkerställa elevplatser för framtida behov överväger de negativa aspekter som de boende avser. Synpunkter från boende anses inte möjliga att tillgodose utan att minska skolans storlek avsevärt, vilket påverkar stadens möjligheter att tillgodose skolplatser i stadsdelen, på kort och lång sikt.

Ökad trafik är oftast en konsekvens av förtätning och komplettering i befintliga stadsdelar och något som behöver accepteras. Kontoret bedömer att vägnätet kan hantera ökad trafik och att förutsättningarna att använda kollektiva färdmedel är god med buss till anslutande tunnelbana och pendeltåg. Att tillskapa parkering inom eller i anslutning till skolan är inte motiverat utifrån hur staden har som mål att utvecklas på sikt.

Att skolbyggnaderna får en högre byggnadshöjd än omgivningen motiveras med att det innebär en god hushållning av marken och ger förutsättningar att bevara skolgårdsyta samtidigt som byggnaden tydligt kan annonsera skolan i stadsdelen och bidra positivt till stadsbilden. De negativa aspekterna för närboende vad gäller skuggning bedöms som godtagbara.

De kulturhistoriska värdena som tillskrivs de befintliga huvudbyggnaderna har vägts mot behovet av nya och utökade lokaler. Möjligheterna att skapa en bättre pedagogisk och teknisk

miljö tillsammans med att byggnaderna har klassats som uttjänta har varit bidragande till att en rivning har ansetts som ett bra alternativ. Björnbodaskolan har möjlighet att erbjuda en god och stimulerande skolmiljö för 1200 elever samt en förskola med åtta avdelningar. Samordningsvinster finns med att etablera en idrottshall på platsen som kan bredda idrottsutbudet i stadsdelen.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen och föreslår att stadsbyggnadsnämnden antar förslaget till detaljplan.

SLUT